

Asia: VN/33074/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. Yhdymme Päivittäistavara- ja palvelukauppa ry:n lausuntoon luonnoksesta ja näkemyksiin esityksestä. Lisäksi alla näkemyksiämme luonnokseen.

S-ryhmä on suomalainen vähittäiskaupan ja palvelualan yritysverkosto, jolla on Suomessa noin 2000 toimipaikkaa. S-ryhmän omistaa 2,5 miljoonaa suomalaista.

Näkemyksemme luonnokseen

SOK näkee, että esitysluonnos edistää alkoholipolitiikan uudistamista vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan. Näemme myös, että muita hallitusohjelmassa mainittuja alkoholipolitiikan uudistuksia tulee viipymättä edistää.

Esitämme alkuun tärkeimmät, laajemmat näkemyksemme luonnokseen, jonka jälkeen nostamme pykäläkohtaiset huomiot.

Esityksen tulisi olla teknologianeutraali

SOK huomauttaa, että nykyisessä muodossaan esitysluonnos ei ole teknologianeutraali, vaan edellyttää, että alkoholin toimittaa ja luovuttaa ihminen. Laki ei jätä mahdollisuutta hyödyntää tulevia teknologisia ratkaisuja alkoholin toimituksessa ja luovutuksessa. Laista tulee siis jo säätämismuodossaan vanhanaikainen. Teknologia kehittyy kovaa tahtia ja näemme, että teknologia on iän- ja jatkossa myös päihtymistilan tarkistamisessa yhtä tarkka kuin ihminen. Teknologianeutraalius kannustaisi myös suomalaisia yrityksiä kehittämään kotiinkuljetukseen uusia ratkaisuja ja näin luotaisiin teknologiayrityksille mahdollisuuksia.

Nykyisenmuotoista verkkokauppaa ei tule hankaloittaa

Kotimainen alkoholijuomien verkkokauppa ja nouto myymälästä on jo nykyisen lainsäädännön puitteissa sallittua ja esitysluonnoksella mahdollistetaankin alkoholijuomien toimitus ja kotiinkuljetus asiakkaille. Esitysluonnos kuitenkin itse asiassa kiristää nykyisellään sallittua alkoholijuomien noutoa myymälästä. Esitysluonnos tuo lisäsääntelyä esimerkiksi vähittäis- ja anniskelumyynnin määritelmiin, ikärajavaltontaan ja verkko-ostamisen käytäntöihin. Olemme tunnistaneeet muun muassa ristiriidan iän tunnistamiseen liittyen nykyiseen käytäntöön verrattuna kaksivaiheisen tunnistautumisen kautta. Alkoholin nouto miehityistä noutopisteistä toimii jo nyt ja tätä uuden lain ei tule vaikeuttaa.

Esitys mahdollistaa uusia, innovatiivisia liiketoimintamalleja

Nykyisen alkoholilain 38 § vaatii myyjän läsnäolon niissä myymälöissä, joissa myydään alko-holia, myös silloin, kun myymälä on auki itsepalveluperiaatteella eikä alkoholia myydä vaan alkoholituotteet ovat varastoituina poissa näkyvistä. Nykymuodossaan kyseinen 38 § on vanhentunut sekä estää liiketoimintaa ja sen kehittämistä. Pykälän vaatimus on hankaloittanut erityisesti harvaanasuttujen seutujen palveluiden ylläpitämistä ja uusien innovaatioiden käyttöönottamista.

SOK näkeekin erittäin hyvänä, että pykälä uudistetaan. Ehdotettu muotoilu mahdollistaa esimerkiksi osittaisella itsepalveluperiaatteella toimivat myymälät, joissa alkoholia voidaan myydä silloin kun myyjä on paikalla ja taas myyjän poissa ollessa alkoholi ei ole ostettavissa, vaikka muita kuin ikärajavaltottuja tuotteita voi ostaa.

Toimituspassista ei saa tulla raskas ja byrokraattinen

SOK ymmärtää toimituspassin vaateen ja kannatamme sitä, että henkilökunnan osaamisen päivittämisestä tulee lainsäädännön nojalla pitää huolta. Toimituspassista ei kuitenkaan saa tulla

kallista ja byrokraattista järjestelmää. Kustannukset koulutuksista tulevat kuljetusliikkeille ja valuvat kuitenkin kuluttajien kannettaviksi korotettujen toimitusmaksujen muodossa. Nousseet kustannukset tekevät kotimaisesta verkkokaupasta kokonaisuutena vähemmän houkuttelevan. Lisäksi on eriarvoista, että ulkomailta etämyynnistä ostettuja kuljetuksia kuljetettaessa ei tarvitse toimituspussia, mutta kotimaasta ostettujen kuljetuksissa tarvitaan. Etämyyntiä selkeyttävässä tulevassa esityksessä tulee ulkomaisille toimijoille asettaa samat vaatimukset kuin kotimaisille kaikessa toiminnassa.

Pykäläkohtaiset huomiot

6 § Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Perusteluissa tulisi todeta, että myös kiinteiden alkoholivalmisteiden kuten liköörikonvehtien toimitus on sallittua.

7 § Lupaviranomaiset

Toimitusluvan pitäisi olla yrityskohtainen eikä vähittäiskauppapaikkaan sidottu ja tämän pitäisi käydä ilmi pykälän kirjauksesta.

8 § Lupahakemus

Tuotteen luovutus tulisi sallia sekä luvanhaltijan varastosta, että toisesta vähittäismyyntipai-kasta kuin mistä tilaus on tehty. Lisäksi pykälä tulisi kirjoittaa niin, että vuokratyövoiman käyttö olisi mahdollista.

17 a § Alkoholijuomien toimituslupa ja sen myöntämisen edellytykset

Esityksessä mainitaan, että toimitusluvan haltijan henkilökuntaan kuuluvalla alkoholijuomien toimittajalla tulee toimituspassi. Tämän kohdan osalta olisi tärkeä selventää muotoilua siten, että myös vuokratyövoiman tai erilaisten kuljetuspalveluiden käyttö on mahdollista. Lain tarkoituksena on mahdollistaa neutraalisti erilaiset alan liiketoimintamallit ja erilaiset kuljetusjärjestelyt.

Toimituspassin osalta tulee myös selventää voimassaoloa; onko se toistaiseksi voimassa oleva vai määräaikainen. Tällä on merkitystä pidemmällä aikavälillä myös kustannuksiin, muun muassa passien mahdollinen uusiminen lainsäädännön muuttuessa.

35 § Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikka

SOK näkee vaatimuksen vähittäismyyntiluvan haltijan ja tämän henkilökunnan velvollisuudesta tarkastaa kuljetukseen luovutuksen yhteydessä toimitusluvan haltijan nimi ja lupanumero sekä ilmoittaa tiedot ostajalle byrokratiaa lisäävänä, raskaana ja tarpeettomana. Kotiin-kuljetusten kuljettaja päätetään yleensä vasta viime hetkellä, joten etukäteen ilmoittaminen voi olla mahdotonta käytännössä. Asiakas saa nykyiselläänkin tiedot ruokatoimituksista niin halutessaan ja näin tulisi voida toimia silloinkin, kun toimituksessa on mukana alkoholituotteita.

Lisäksi kohta sitoo tuotteen luovutuksen tiukasti vähittäismyyntipaikkaan. Tuotteen luovutus tulisi sallia luvan haltijan vähittäismyyntipaikan lisäksi luvan haltijan varastolta ja toisesta vähittäismyyntipaikasta kuin mistä tilaus on tehty. Sama koskee kohtia 17a § ja 35a §.

37 § Vähittäismyynti-, toimitus- ja anniskelukiellot

SOK kyseenalaistaa selvitysvastuun kirjausta ja näkee, että siltä osin, kun vaatimukseen jää kirjaus selvitysvasta, tulisi sen tulisi olla kotiinkuljettajalla.

38 § Vähittäismyyntin, alkoholijuomien toimituksen ja anniskelun henkilökunta

SOK pitää äärimmäisen hyvänä, että esitetysti jatkossa Vähittäismyynti- ja anniskelupaikas- sa tulee olla paikalla luvan haltijan määräämä luvan haltijan edustaja ainoastaan silloin, kun paikassa saa myydä tai nauttia yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä alkoholi-juomia ja paikka on avoinna asiakkaille.

62 § Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Termiä ”vapaaehtoisten” (käyttö koeostojen yhteydessä) tulee tarkentaa. Tärkeää on jo oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden näkökulmasta, että ostokokeen suorittaneet ovat tehtävään etukäteen koulutettuja ja jotka osaavat suorittaa tehtävän objektiivisesti. Jos tästä seuraa sanktioita, niin oikeusturvan kannalta ostokoe tulee toteuttaa yhdenmukaisesti ja objektiivisesti.

71 § Seuraamusmaksu

Viranomaisohjeissa pitää olla tarkempi määrittely siitä, mitä omavalvontasuunnitelman ajantasaisuudella tarkoitetaan, jos pykälän mukaisen seuraamusmaksun voi saada myös, jos kehotuksista huolimatta omavalvontasuunnitelma ei ole ajan tasalla. Yhdenvertainen kohtelu eri toimijoille tulee varmistaa.

Alkoholilain 74 ja 75 §:ssä tarkoitetut valvontamaksut

SOK näkee hyvänä, että lainsäädännössä määritellään kustannusvastaavuus. Maksun tulisi kuitenkin olla yrityskohtainen.

Annamme mielellämme lisätietoja.

Kunnioittaen,

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

Pistemaa Laura
SOK / S-ryhmä